# ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ GIUSEPPE TESAURO της 21ης Ιουνίου 1990 *

*Κύριε Πρόεδρε,*
*Κύριοι δικαστές,*

1. Ο ειρηνοδίκης του καντονίου του Brasschaat υποβάλλει στο Δικαστήριο ένα ερώτημα που αφορά το κύρος δύο κανονισμών της Επιτροπής, του κανονισμού (ΕΟΚ) 2324/88 και του κανονισμού (ΕΟΚ) 3779/88 [1], οι οποίοι εκδόθηκαν κατ' εκτέλεση της αποφάσεως του Δικαστηρίου της 29ης Ιουνίου 1988 (Van Landschoot, 300/86, Συλλογή 1988, σ. 3443, 3456).

2. Αφορμή για την παρούσα αίτηση εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως είναι η ίδια διαφορά από την οποία είχε προκύψει η διαδικασία 300/86. Θα ήθελα να υπενθυμίσω με συντομία τα πραγματικά περιστατικά. Στις 16 Σεπτεμβρίου 1986 ο Van Landschoot, κύριος μιας μεικτής εκμεταλλεύσεως, στην οποία καλλιεργούσε σιτηρά και εξέτρεφε ζώα, πώλησε στην επιχείρηση μεταποιήσεως NV Mera ορισμένη ποσότητα σιτηρών (4 925 χιλιόγραμμα), επιβαρύνθηκε δε με τη σχετική εισφορά συνυπευθυνότητας [που ήταν ίση με 1 242 βελγικά φράγκα (BFR)]. Επτά ημέρες μετά την πώληση αυτή ο Landschoot αγόρασε από την επιχείρηση Mera ζωοτροφές που περιείχαν την ίδια σχεδόν ποσότητα (4 575 χιλιόγραμμα) σιτηρών ίδιας ποιότητας με τα σιτηρά που της είχε πωλήσει προηγουμένως.

Ο Van Landschoot, θεωρώντας ότι η εισφορά που είχε καταβάλει κατά την πώληση των σιτηρών ήταν παράνομη, ενήγαγε την επιχείρηση Mera απαιτώντας την επιστροφή του ποσού που είχε καταβάλει. Κατόπιν αυτού το επιληφθέν δικαστήριο υπέβαλε στο Δικαστήριο προδικαστικό ερώτημα ως προς το κύρος του συστήματος επιβολής της εισφοράς συνυπευθυνότητας που είχε καθιερωθεί με τον κανονισμό 2040/86 της Επιτροπής [2].

3. Στην απόφασή του το Δικαστήριο αποφάνθηκε ότι το άρθρο 1, παράγραφος 2, δεύτερο εδάφιο, του κανονισμού αυτού είναι ανίσχυρο, « στο μέτρο που απαλλάσσει από την εισφορά συνυπευθυνότητας τις πρώτες μεταποιήσεις σιτηρών που πραγματοποιούνται στην εκμετάλλευση του παραγωγού, μέσω εγκαταστάσεων της εν λόγω εκμεταλλεύσεως, εφόσον το προϊόν της μεταποιήσεως χρησιμοποιείται στην ίδια αυτή εκμετάλλευση, ενώ δεν προβλέπει την απαλλαγή αυτή για τις πρώτες μεταποιήσεις που πραγματοποιούνται εκτός της εκμεταλλεύσεως του παραγωγού ή μέσω εγκαταστάσεων που δεν αποτελούν μέρος του γεωργικού εξοπλισμού αυτής της εκμεταλλεύσεως, όταν το προϊόν της μεταποιήσεως χρησιμοποιείται στην εκμετάλλευση αυτή ».

4. Κατόπιν της αποφάσεως αυτής, η Επιτροπή έλαβε δύο δέσμες μέτρων. Πρώτον, τροποποίησε, με τον κανονισμό 2324/88, το πεδίο εφαρμογής των διατάξεων περί επιβολής της εισφοράς: δυνάμει του ανωτέρω κανονισμού, η εισφορά οφείλεται για τις ποσότητες σιτηρών « που διατίθενται στην αγορά », ως « διάθεση στην αγορά » νοούνται δε οι « πωλήσεις (συμπεριλαμβανομένων και των ανταλλαγών) εκ μέρους των παραγωγών » (βλέπε άρθρο 1 του κανονισμού 2324/88)· αντίθετα, απαλλάσσονται « οι παραγωγοί οι οποίοι αναθέτουν τις πρώτες μεταποιήσεις σε τρίτο πρόσωπο με

* Γλώσσα του πρωτοτύπου: η ιταλική.

1 — ΕΕ L 202 της 26.7.1988, σ. 39, και ΕΕ L 332 της 2.12.1988, σ. 17.

2 — ΕΕ L 173 της 30.6.1986, σ. 65.

σκοπό τη μεταγενέστερη χρησιμοποίηση του μεταποιημένου προϊόντος στην εκμετάλλευσή τους » ( δεύτερη αιτιολογική σκέψη του κανονισμού 2324/88 ).

Δεύτερον, η Επιτροπή, με τον κανονισμό 3779/88, ήρε τις συνέπειες της δυσμενούς διακρίσεως που είχε διαπιστωθεί με την απόφαση 300/86 και όρισε ότι οι παραγωγοί θα μπορούσαν να ζητήσουν, ακολουθώντας ορισμένη διαδικασία, την απόδοση των ποσών που είχαν καταβάλει αχρεωστήτως.

Προς τούτο, το άρθρο 1, παράγραφος 1, του κανονισμού 3779/88 ορίζει τα εξής:

« Οι αρμόδιοι οργανισμοί που έχουν ορισθεί από τα κράτη μέλη αποδίδουν, πριν από τις 30 Ιουνίου 1989, στους παραγωγούς, μετά από αίτηση των τελευταίων, τα ποσά των εισφορών συνυπευθυνότητας που έχουν εισπραχθεί:

— επί των εργασιών μεταποιήσεως για λογαριασμό του παραγωγού, που αναφέρονται στο άρθρο 1, παράγραφος 2, δεύτερη φράση, του κανονισμού ( ΕΟΚ ) 2040/86, από τις οποίες το προϊόν που έχει ληφθεί ( των οποίων το προϊόν ) χρησιμοποιείται στην εκμετάλλευση του παραγωγού για τη διατροφή των ζώων,

— επί των εργασιών μεταποιήσεως των σιτηρών που παραδόθηκαν ή τέθηκαν στη διάθεση επιχειρήσεως από παραγωγό ( εργασία με φασόν ) ( βάσει συμβάσεως έργου ) για μεταγενέστερη χρησιμοποίησή του στην εκμετάλλευσή του, μέχρι τις 26 Ιουλίου 1988, στα πλαίσια του άρθρου 1, παράγραφος 2, του κανονισμού ( ΕΟΚ ) 1432/88 »[3].

Η κατάσταση επομένως έχει εν ολίγοις ως εξής.

Οι παραγωγοί σιτηρών μπορούν να ζητήσουν την απόδοση της εισφοράς βάσει του κανονισμού 3779/88 και γενικότερα απαλλάσσονται από την εισφορά, δυνάμει του κανονισμού 2324/88, εφόσον τα σιτηρά έχουν μεταποιηθεί για λογαριασμό τους από τρίτο και στη συνέχεια έχουν χρησιμοποιηθεί στην εκμετάλλευσή τους για την εκτροφή ζώων.

Αντίθετα, δεν υπάρχει δικαίωμα αποδόσεως και γενικότερα οφείλεται η εισφορά, εφόσον ο παραγωγός έχει *πωλήσει*, και επομένως « διαθέσει στην αγορά » τα σιτηρά, έστω και αν στη συνέχεια αγόρασε ζωοτροφές με βάση σιτηρά της ίδιας ποιότητας όπως και τα σιτηρά που είχε πωλήσει προηγουμένως.

5. Επί της νομιμότητας ακριβώς αυτής της διαφορετικής μεταχειρίσεως υποβάλλει δεύτερο προδικαστικό ερώτημα ο ειρηνοδίκης του καντονίου του Brasschaat.

Πριν εξεταστεί κατ' ουσία το ερώτημα που υπέβαλε το αιτούν δικαστήριο, πρέπει να διευκρινιστεί το περιεχόμενο και η έκτασή του.

Πρέπει καταρχάς να τονιστεί ότι η απαίτηση αποδόσεως της εισφοράς, η οποία αποτελεί το αντικείμενο της κύριας υποθέσεως, προβλήθηκε στο πλαίσιο μιας διαδικασίας εσωτερικού δικαίου και όχι της ειδικής « κοινοτικής » διαδικασίας του κανονισμού 3779/88.

Σχετικά νομίζω ότι θα μπορούσαμε να περιοριστούμε σε δύο παρατηρήσεις.

Πρώτον, ο κανονισμός 3779/88 προβλέπει και ρυθμίζει τη δυνατότητα των παραγωγών να απευθύνονται απευθείας στους αρμόδιους εθνικούς οργανισμούς για να επιτύχουν την απόδοση της εισφοράς που κατέβαλαν αχρεω-

3 — ΕΕ L 131 της 27.5.1988, σ. 37.

στήτως· η δυνατότητα αυτή προβλέφθηκε, αν όχι μόνο, πάντως και προς το συμφέρον των ίδιων των παραγωγών, ιδίως δε όσων δεν είχαν προσβάλει την πράξη περί επιβολής της εισφοράς ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων και επομένως ήταν εκπρόθεσμοι, κατά τον χρόνο της εκδόσεως της αποφάσεως στην υπόθεση 300/86, σε σχέση με τις διαδικασίες του εσωτερικού δικαίου. Εν πάση περιπτώσει όμως, εφόσον δεν υπάρχουν σαφείς διατάξεις στον ίδιο τον κανονισμό,πρέπει να γίνει δεκτό ότι « η κοινοτική » διαδικασία που προβλέπει ο κανονισμός αυτός δεν *αποκλείει* τη δυνατότητα των ενδιαφερομένων να ακολουθήσουν διαδικασίες του εσωτερικού δικαίου προς επίτευξη του ίδιου σκοπού ( της αποδόσεως της εισφοράς ).

Δεύτερον, το αιτούν δικαστήριο θα πρέπει, κατά την εξέταση του αιτήματος που του υποβάλλεται, να εφαρμόσει, εντός διαφορετικού έστω δικονομικού πλαισίου απ' ό,τι προβλέπει ο κανονισμός, τις ουσιαστικού δικαίου διατάξεις του κανονισμού 3779/88, οι οποίες ορίζουν τις περιπτώσεις στις οποίες υφίσταται δικαίωμα προς απόδοση ( ανεξαρτήτως του τρόπου ασκήσεώς του ). Δεν υπάρχει επομένως αμφιβολία ότι το ζήτημα του κύρους των διατάξεων αυτών είναι κρίσιμο για την επίλυση της διαφοράς στην κύρια δίκη.

Στο σημείο αυτό όμως πρέπει να τονιστεί ότι οι διατάξεις στις οποίες αναφέρεται το αιτούν δικαστήριο είναι οι διατάξεις του άρθρου 1, παράγραφος 1, *δεύτερη* περίπτωση, του κανονισμού 3779/88, δηλαδή οι διατάξεις περί αποδόσεως των εισφορών που καταβλήθηκαν σύμφωνα με το σύστημα επιβολής της εισφοράς που είχε καθιερώσει ο κανονισμός 1432/88 της Επιτροπής.

Είναι όμως προφανές ότι το προδικαστικό ερώτημα αφορά μάλλον τις διατάξεις της *πρώτης* περιπτώσεως της ίδιας αυτής διατάξεως, δεδομένου ότι η επίδικη εισφορά καταβλήθηκε σύμφωνα με το προϊσχύσαν σύστημα εισφοράς, το οποίο προέβλεπε ο κανονισμός 2040/86.

Εν πάση περιπτώσει, νομίζω ότι το άρθρο 1, παράγραφος 1, του κανονισμού 3779/88, μολονότι διακρίνει μεταξύ των εργασιών που πραγματοποιήθηκαν υπό δύο διαφορετικά συστήματα, αφορά την περίπτωση μόνο — που μπορούσε να ανακύψει και υπό τα δύο συστήματα αυτά — στην οποία υφίσταται το δικαίωμα αποδόσεως, συγκεκριμένα την περίπτωση των εργασιών μεταποιήσεως που πραγματοποιεί τρίτος « για λογαριασμό » του παραγωγού σιτηρών. Κατά συνέπεια, το Δικαστήριο καλείται κατ' ουσίαν να αποφανθεί επί του κύρους ολόκληρης της παραγράφου 1 του άρθρου 1 και όχι ενός μόνο τμήματός της και δεν έχει σημασία ποιο τμήμα της είναι κρίσιμο εν προκειμένω.

Πρέπει να προστεθεί επίσης ότι εν προκειμένω το ζήτημα του κύρους αφορά κατ' ανάγκη και τις διατάξεις του κανονισμού 2324/88, οι οποίες τροποποίησαν, κατ' εκτέλεση πάντα της αποφάσεως 300/86, το πεδίο εφαρμογής του συστήματος της εισφοράς. Αυτό προκύπτει από την ίδια τη Διάταξη περί παραπομπής και είναι εξάλλου προφανές, καθόσον η έκταση του δικαιώματος αποδόσεως ορίζεται κατ' ανάγκη σε σχέση με την έκταση επιβολής της εισφοράς και αντιστρόφως.

Νομίζω επομένως ότι το ζήτημα που καλείται να εξετάσει το Δικαστήριο συνοψίζεται κατ' ουσία στα εξής: αν αποτελεί παραβίαση της αρχής της ισότητας το γεγονός ότι, δυνάμει της ισχύουσας κοινοτικής νομοθεσίας, απαλλάσσονται από την εισφορά συνυπευθυνότητας οι παραγωγοί που αναθέτουν τη μεταποίηση τωνσιτηρών, για λογαριασμό τους, σε βιομήχανο μεταποιητή και στη συνέχεια χρησιμοποιούν τα προϊόντα της μεταποιήσεως ως ζωοτροφές εντός της εκμεταλλεύσεώς τους, ενώ οι ίδιοι παραγωγοί υπόκεινται στην

καταβολή εισφοράς, εφόσον *πωλούν* τα σιτηρά στην επιχείρηση μεταποιήσεως και στη συνέχεια *αγοράζουν*, για να τις χρησιμοποιήσουν εντός της εκμεταλλεύσεώς τους, ζωοτροφές με βάση δημητριακά της ίδιας ποιότητας όπως και τα σιτηρά που έχουν πωλήσει.

6. Τόσο οι δύο διάδικοι όσο και το αιτούν δικαστήριο και η Ιταλική Κυβέρνηση φρονούν ότι η απαλλαγή από την εισφορά πρέπει να ισχύει όχι μόνο στην περίπτωση της μεταποιήσεως για λογαριασμό τρίτου, αλλά και στην περίπτωση στην οποία τα δημητριακά πωλούνται στην επιχείρηση μεταποιήσεως και στη συνέχεια αγοράζονται από τον παραγωγό υπό μορφή ζωοτροφών: αν αντίθετα η απαλλαγή περιοριστεί μόνο στην πρώτη από τις περιπτώσεις αυτές, δημιουργείται δυσμενής διάκριση ασυμβίβαστη προς το κοινοτικό δίκαιο και μάλιστα αντίθετη προς το σαφές διατακτικό της αποφάσεως 300/86.

Κατά την ανωτέρω άποψη δηλαδή, η απόφαση του Δικαστηρίου ανάγει τη χρησιμοποίηση των (μεταποιηθέντων) σιτηρών εντός της εκμεταλλεύσεως παραγωγής στο κριτήριο βάσει του οποίου πρέπει να καθοριστεί η έκταση της εν λόγω απαλλαγής. Αντίθετα, δεν έχει καμία σημασία η μορφή της νομικοοικονομικής σχέσης μεταξύ των ενδιαφερόμενων επιχειρηματιών, δηλαδή μεταξύ του παραγωγού-κτηνοτρόφου, αφενός, και της επιχειρήσεως μεταποιήσεως, αφετέρου: τόσο στην περίπτωση κατά την οποία η επιχείρηση αυτή μεταποίησε τα δημητριακά «για λογαριασμό» του παραγωγού όσο και στην περίπτωση κατά την οποία τα αγόρασε και στη συνέχεια πώλησε τα προϊόντα της μεταποιήσεως, τα σιτηρά καταναλώνονται τελικά από αυτόν που τα παρήγαγε και κατά συνέπεια είναι απολύτως δικαιολογημένη η μη επιβολή της εισφοράς συνυπευθυνότητας.

7. Ο βασικός πυρήνας της ανωτέρω απόψεως έγκειται επομένως στον ισχυρισμό ότι ο κοινοτικός νομοθέτης παρερμήνευσε το περιεχόμενο και την έννοια της αποφάσεως 300/86. Κατά συνέπεια, πρέπει καταρχάς να εξεταστεί ποιο είναι το κριτήριο της απαλλαγής από την εισφορά το οποίο θέτει η απόφαση αυτή, ώστε να εξακριβωθεί στη συνέχεια αν η επίμαχη ρύθμιση το έχει εφαρμόσει ορθά.

Θα ήθελα σχετικά να υπενθυμίσω ότι με την ανωτέρω απόφαση το Δικαστήριο έκρινε ότι «ο σκοπός της σχετικής με την εισφορά συνυπευθυνότητας κοινοτικής ρυθμίσεως συνίσταται στον περιορισμό των διαρθρωτικών πλεονασμάτων σιτηρών στην αγορά» και ότι «ο σκοπός αυτός δικαιολογεί την υπαγωγή στην εισφορά μόνο των μεταποιήσεων σιτηρών που διατίθενται στην αγορά, δεδομένου ότι μόνο στην περίπτωση αυτή αυξάνονται τα πλεονάσματα στην αγορά, εφόσον οι ποσότητες σιτηρών που απορροφώνται σε κλειστό κύκλωμα δεν συμβάλλουν στη δημιουργία πλεονασμάτων» (σκέψη 11).

Τόσο από αυτό το χωρίο της αποφάσεως, όσο και από τα αμέσως επόμενα, προκύπτει σαφώς ότι το κρίσιμο κριτήριο για να καθοριστεί η έκταση της απαλλαγής από την εισφορά είναι το αν τα σιτηρά *διατέθηκαν στην αγορά* ή όχι.

Εξίσου προφανής είναι και η ratio του κριτηρίου αυτού. Το Δικαστήριο έκρινε πράγματι ότι μόνο η παραγωγή που εισέρχεται στο εμπορικό κύκλωμα μπορεί, για το λόγο ακριβώς αυτό, να επηρεάσει τη συνολική ισορροπία της αγοράς. Κατά συνέπεια, είναι δικαιολογημένο να ισχύσει μόνο για την παραγωγή αυτή το συγκεκριμένο αντικίνητρο που αντιπροσωπεύει η εισφορά συνυπευθυνότητας. Με άλλα λόγια, για να ισχύσει η απαλλαγή αυτή, πρέπει να μην ήταν αντικείμενο εμπορικών συναλλαγών ούτε τα σιτηρά ούτε τα προϊόντα της μεταποιήσεως.

8. Με αυτά τα δεδομένα, νομίζω ότι δεν υπάρχει αμφιβολία ότι η επίδικη ρύθμιση αποτελεί πιστή μεταφορά του κριτηρίου που έθεσε η απόφαση του Δικαστηρίου. Πράγματι, δεν υπάρχει αμφιβολία ότι στην περίπτωση κατά την οποία τα σιτηρά μεταποιούνται από βιομήχανο μεταποιητή για λογαριασμό του παραγωγού δεν διατίθενται στην αγορά ούτε τα σιτηρά ούτε οι ζωοτροφές που παράγονται από τα σιτηρά αυτά. Ο παραγωγός διατηρεί πράγματι την κυριότητα των σιτηρών καθ' όλη τη διάρκεια της μεταποιήσεως και μέχρι την κατανάλωσή τους, ενώ η επιχείρηση που τα μεταποιεί παρεμβαίνει μόνο για να παράσχει τις υπηρεσίες της προς μεταποίηση των σιτηρών σε ζωοτροφές.

Αντίθετα, στην περίπτωση την οποία αφορά η κύρια δίκη (πώληση των σιτηρών και στη συνέχεια αγορά ζωοτροφών) τα αγαθά εισάγονται δύο φορές στο εμπορικό κύκλωμα: την πρώτη φορά, όταν ο γεωργός αποφασίζει να πωλήσει τα σιτηρά σε επιχείρηση μεταποιήσεως και της μεταβιβάζει την κυριότητα των σιτηρών αυτών και τον αντίστοιχο οικονομικό κίνδυνο· και μία δεύτερη φορά, όταν ο παραγωγός αποφασίζει στη συνέχεια να αγοράσει ζωοτροφές με βάση δημητριακά αντί για άλλα ανταγωνιστικά προϊόντα. Πρόκειται για δύο αυτόνομες εμπορικές συναλλαγές, που πραγματοποιούνται σε δύο διαφορετικές αγορές και εξαρτώνται, σε τελική ανάλυση, από τις συνθήκες που επικρατούν στις αγορές αυτές και από τις εκτιμήσεις των ενδιαφερομένων. Οι συναλλαγές αυτές επηρεάζουν, λόγω της ίδιας τους της φύσης, τη συνολική ισορροπία των σχετικών αγορών, πρώτ' απ' όλα δε την αγορά των σιτηρών.

Κατά συνέπεια, πρέπει να γίνει δεκτό ότι η επίδικη ρύθμιση, η οποία προβλέπει ότι η απαλλαγή από την εισφορά ισχύει μόνο για τις ποσότητες σιτηρών που μεταποιούνται «για λογαριασμό» του παραγωγού — δηλαδή τις μόνες που μπορούν να θεωρηθούν ότι πράγματι «απορροφώνται σε κλειστό κύκλωμα» και όχι μέσω του συνήθους εμπορικού κυκλώματος — ανταποκρίνεται πλήρως στο κριτήριο που έχει τεθεί με την απόφαση 300/86.

9. Εξάλλου, δεν βλέπω πώς θα μπορούσε να δικαιολογηθεί η επέκταση της απαλλαγής και στην περίπτωση την οποία αφορά η κύρια δίκη, δεδομένου ότι από την άποψη επηρεασμού της αγοράς υφίσταται μία αντικειμενική διαφορά μεταξύ της ανωτέρω περιπτώσεως και της περιπτώσεως της μεταποιήσεως «για λογαριασμό» του παραγωγού.

Όπως προανέφερα, η πώληση των σιτηρών επηρεάζει τη συνολική προσφορά και έχει συνέπειες επί του ύψους των τιμών. Υπάρχει επομένως ένα *άμεσο* αποτέλεσμα επί της ισορροπίας της αγοράς. Η μετέπειτα αγορά ζωοτροφών που περιέχουν σιτηρά της ίδιας ποιότητας με τα σιτηρά που είχαν προηγουμένως πωληθεί μπορεί βέβαια, τουλάχιστον υπό ορισμένες προϋποθέσεις, να παραγάγει τα αντίθετα ακριβώς αποτελέσματα, αφού ενδέχεται να συμβάλει στην τόνωση της ζητήσεως και τη στήριξη των τιμών στην αγορά των δημητριακών. Είναι όμως εξίσου βέβαιο ότι δεν μπορεί να θεωρηθεί δεδομένο ότι η αγορά ζωοτροφών μπορεί πάντοτε να «εξουδετερώνει» πλήρως τις οικονομικές συνέπειες της διαθέσεως των δημητριακών στην αγορά. Η αγορά των ζωοτροφών είναι δικαιοπραξία που συνάπτεται σε μεταγενέστερη φάση της παραγωγής και έχει *έμμεσες* μόνο επιπτώσεις επί της αγοράς των δημητριακών, που αποτελεί προγενέστερη φάση της παραγωγής, οι επιπτώσεις δε αυτές εξαρτώνται από τη στάση και τις επιλογές των βιομηχάνων μεταποιητών.

Αν επομένως η *πώληση* των σιτηρών συμβάλλει άμεσα στη δημιουργία πλεονασμάτων, δεν σημαίνει ότι η εκ μέρους του παραγωγού *αγορά* ζωοτροφών με βάση δημητριακά αντισταθμίζει κατ' ανάγκη και συνεπώς εξουδετερώνει το αποτέλεσμα αυτό.

Κατά συνέπεια, νομίζω ότι δικαιολογείται αντικειμενικά το να ισχύει η απαλλαγή μόνο στην περίπτωση της μεταποιήσεως για λογαριασμό τρίτων (και στην οποία τα δημητριακά δεν εισέρχονται καθόλου στην αγορά) και όχι στην περίπτωση την οποία αφορά η κύρια δίκη και στην οποία τα σιτηρά εισέρχονται στο σύνηθες εμπορικό κύκλωμα, έστω και αν στη συνέχεια αγοράζονται και καταναλώνονται από τον ίδιο παραγωγό υπό μορφή ζωοτροφών.

Αντίθετα, αν προβλεπόταν η ίδια αντιμετώπιση και των δύο αυτών περιπτώσεων, παρά την αντικειμενική διαφορά τους, αυτό θα αντέβαινε προς τη λογική που διαπνέει το σύστημα της εισφοράς και κατά την οποία η εισφορά πρέπει, όπως προκύπτει σαφώς από την απόφαση 300/86, να επιβάλλεται μόνο στα σιτηρά που διατίθενται στην αγορά, προκειμένου να αποθαρρύνεται η παραγωγή τους.

10. Εξάλλου είναι προφανές ότι οποιαδήποτε άλλη λύση θα αλλοίωνε ριζικά το σύστημα επιβολής της εισφοράς συνυπευθυνότητας. Πράγματι, το συνεπές και ακραίο συμπέρασμα που θα μπορούσε να συναχθεί από την επιχειρηματολογία των διαδίκων είναι ότι η εισφορά δεν οφείλεται και συνεπώς πρέπει να αποδίδεται ανεξάρτητα από το χρόνο που έχει διαρρεύσει μεταξύ της πωλήσεως των σιτηρών και της αγοράς των ζωοτροφών, σε τελευταία δε ανάλυση ακόμη και όταν ο παραγωγός αγοράζει ζωοτροφές από άλλη επιχείρηση μεταποιήσεως και όχι από αυτή στην οποία πώλησε τα σιτηρά. Πράγματι, ο παραγωγός αυτός σε όλες τις ανωτέρω περιπτώσεις χρησιμοποιεί στην εκμετάλλευσή του σιτηρά της ίδιας ποιότητας με τα σιτηρά που διατέθηκαν προηγουμένως στην αγορά και επομένως συμβάλλει, μετά από μεγάλο έστω χρονικό διάστημα, στην απορρόφηση των σιτηρών που παρήγαγε και εμπορεύθηκε ο ίδιος. Οι συνέπειες όμως αυτές είναι προφανώς αντίθετες προς τη ratio του συστήματος της εισφοράς, το οποίο αποβλέπει, τουλάχιστον υπό τη σημερινή του μορφή, κυρίως στην αποθάρρυνση της παραγωγής που μπορεί να διατεθεί στην αγορά, μέσω της μειώσεως των εσόδων που μπορούν να επιτευχθούν από την πώληση των δημητριακών [4].

11. Κατόπιν των ανωτέρω σκέψεων, προτείνω να δοθεί η ακόλουθη απάντηση στο ερώτημα του εθνικού δικαστηρίου: από την εξέταση του προδικαστικού ερωτήματος δεν προέκυψαν στοιχεία ικανά να θίξουν το κύρος των κανονισμών 2324/88 και 3779/88 της Επιτροπής.

4 — Βλέπε προτάσεις στην υπόθεση C-8/89, απόφαση της 26ης Ιουνίου 1990, Zardi (Συλλογή 1990, σ. 2515).